

Makalede Yöntem Hatası ve Akademik Sorumluluklarımız

*Arzu Özyürek¹

¹ Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, a.ozyurek@karabuk.edu.tr, 0000-0002-3083-7202

EDİTÖRE MEKTUP

Sayın Editör,

Uzmanlık alanım Çocuk Gelişimi ve çocuğu ilgilendiren tüm konulardaki yayınları takip etmekteyim. Bu yayınlar arasında çocuklarda hareket gelişiminin desteklenmesi başta olmak üzere diğer tüm gelişim alanlarına katkı sağlayan spor konusuyla ilgilenmem nedeniyle derginiz yayınlarını takip ediyorum. Çocuklarda beden eğitimi ve spor konulu yayınlanmış çalışmalarım da mevcut. “Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi” yakın bir zamanda yayın hayatına başlamış olmasına rağmen okuyuculara sporla ilgili konularda anlamlı katkılar sağlayacak yayınlara yer vererek bu alanda önemli bir görev icra etmektedir. Uluslararası bir yayın ve bilim kuruluna da sahip olduğumu gördüğüm dergide, öncelikle tüm emeği geçenleri tebrik ederim.

Sayın Editör,

Bilimsel bir makalenin planlanmasından yayın aşamasına kadar geçen süreç zahmetli olduğu kadar da özen isteyen bir durumdur. Bu süreçte akademisyenlerin bir problem durumuyla karşılaşması, problemi bilimsel yöntemlerle ortaya koyması, alan yazın ışığında tartışması ve çözüm önerilerini kapsayan deneyimlerini ilgili kişilerle paylaşması bilimin ilerlemesine önemli katkı sunmaktadır. Fakat tüm bunların, en doğru yöntemin kullanılmasıyla gerçekleşeceği aşikardır. Bilimsel bilginin geçerlik ve güvenilirliği, bilimsel çalışma aşamalarına uygun hareket etmekle mümkündür. Bilimsel açıdan güvenilir bilgilerin okuyucuya ulaştırılmasında yazarlar kadar eserin değerlendirilmesinde görev alan hakem, alan ve dil editörü gibi yayının her aşamasında rol alan bireyler de sorumludur. Bu sorumluluk bilinciyle yerli ve yabancı çeşitli yayınların yazarı, hakemi, danışmanı, editörü vb. olarak görev yapmış bir akademisyen olarak derginizde yayınlanmış ve yöntem hatası bulunan bir eserle ilgili sizi bilgilendirmek istiyorum.

Dergide yayınlamış olan bir çalışmanın, daha sonraki çalışmalara kaynak gösterilmesine fırsat verilmeden yayından kaldırılması gerektiği kanaatindeyim. Yöntem kısmında, çalışmada kullanılan ölçüm araçlarıyla ilgili bilgiler kısmında geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması yapılan ölçeğin kısa formunun kullanıldığı ifade edilmiştir. Öncelikle, makalenin yöntem kısmında ölçüm araçlarının hangi boyutlardan oluştuğu, bu boyutların neyi ifade ettiği, puanlamanın nasıl yapıldığı, yüksek/düşük puanın nasıl yorumlandığı, güvenilirlik analizlerine ilişkin bilgilere yer verilmesi beklenir. Diğer önemli ve bu mektuba konu olan durum ise makalede yanlış bilginin yer alması, gelecek çalışmalarda atıf olarak hatanın devam etmemesi için makalenin yayından kaldırılmasını gerektiren durumdur.

BarOn (1997) tarafından bireylerin duygusal zekasını değerlendirmek amacıyla geliştirilen ölçek, Mumcuoğlu (2022) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Toplam 133 maddelik bu form üzerinde yeniden çalışılarak Parker (2000) tarafından 60 maddelik çocuk ve ergen formu oluşturulmuştur. Bu formun Türkçeye uyarlanması ise Köksal (2007) tarafından yapılmıştır (Akt.: Karabulut, 202). Karabulut (2012) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde ölçeğin kısa formunun oluşturularak “BarOn Duygusal Zekâ Testi Çocuk ve Ergen Formu (Kısa) BarOn DZ-t:ÇEF (K)” adı altında alana kazandırıldığı görülmektedir. Tezde ölçeğin admın geçtiği alanlarda “kısa” ifadesiyle üzerinde çalışılan halinin kısa form olduğu özellikle vurgulanmış, tezin 39. ve 40. sayfalarında “Formun/testin bir örneği Ek 3’te görülebilir.” İfadesiyle atıf yapılan ek 3’te ölçeğin yalnızca 9 maddesi, örnek olarak sunulmuştur. Yine 40. sayfada “Kısa form, uzun formdan farklı olarak her biri 6 maddeden oluşan 5 alt ölçeğe ayrılmıştır.” İfadesi yer almaktadır ve bu da yine ölçeğin Türkçeye uyarlanan ilk halinin 30 madde olduğunu göstermektedir. Daha sonra tezin bulgular kısmında ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizi sonuçları verilmiştir. Buna göre sayfa 50’deki şekilde 30 madde ile başlanan ölçeğin 25 maddelik saçılma diyagramı verilmiş, ilerleyen kısımlarda neden bu maddelerin ölçekten çıkarıldığı açıklanmış, sayfa 53’te bu 25 maddeye ilişkin Açıklayıcı Faktör Analizi ve sayfa 55’te ise Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları verilmiştir. Son olarak sayfa 56’dan itibaren her bir alt boyutta yer alan madde sayıları, faktör yük değerleri, güvenilirlik katsayıları sunulmuş ve sayfa 64 ve 69’da “...böylece 25 maddelik yeni bir model ortaya konmuştur.” İfadesine yer verilmiştir. Sonuç olarak daha önce Türkçeye uyarlanan ve üzerinde yeniden çalışılan ölçeğin son halinin 25 maddeden oluştuğu görülmektedir. Bu mektuba konu olan durum ise adı geçen teze atıf yapılarak yapılan bir

Citation: Özyürek, A. (2024).

Makalede Yöntem Hatası ve Akademik Sorumluluklarımız, Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi, 6 (2), 197-198.

Gönderme Tarihi/Received Date:
28.01.2023

Kabul Tarihi/Accepted Date:
14.05.2024

Yayımlanma Tarihi/Published Online:
30.06.2024

*Corresponding author:
a.ozyurek@karabuk.edu.tr

çalışmada, ölçeğin 25 maddelik kısaltılmış formu yerine tezin ekler kısmında örnek maddeler olarak verilen 9 maddenin kullanılması ve ölçeğin 16 maddesinin göz ardı edilmesidir. Bu durumun bir yazım hatasından meydana gelmediği ise sayfa 71’de verilen Tablo 2’deki ölçekten alınan minimum değerin 9, maksimum değerin 45, ortalama puanın 21,67 ve standart sapmanın 5,5 olduğunu gösteren bulgularla sabittir. Dörtlü likert tipindeki ölçekten 25 madde için alınabilecek minimum puanın 25 olması beklenir. Böyle bir puan sonucuna ulaşabilmek için eğer 25 maddelik bir form kullanılmışsa katılımcıların neredeyse tamamının 2 puanlık bir cevabı işaretlemiş olması gerekmektedir.

Genel olarak akademik çalışmalarda kullanılacak ölçüm araçları için mümkünse ölçeği geliştiren/uyarlayan kişiden/kişilerden izin alarak ölçekle ilgili bilgileri talep etmek ve gerektiğinde karşılaşılan güçlük durumunda kendisine danışmak, yapılacak benzer hataları önleyeceği gibi etik ve nezaket kurallarına uygun bir davranış olacaktır. Ayrıca bu ölçüm aracını kullanarak yapılan diğer çalışmaları incelemek, daha verimli çalışma fırsatı sağlayacaktır. Sonuç olarak; bilim insanı sorumluluğum gereği bilimsel bir hatanın önüne geçmek amacıyla size bu mektubu yazdım. Hatalı ölçek kullanımı yapılan çalışma, başka çalışmalara kaynak gösterilebilir ve yeni yapılacak çalışmalarda da aynı hatanın tekrarlanması söz konusu olabilir. Bu nedenle, hem derginin hem de akademik çalışmalarda bulunan yazarların etik ihlaline ilişkin yasal cezai durumlarla karşılaşmalarını önlemek adına gerekli girişimlerde bulunacağınızı düşünüyorum. Spora yönelik nitelikli çalışmalarınızın yer aldığı dergi sayılarınızı izlemeye devam edeceğim.

Saygılarımla.

Kaynaklar

Karabulut, A. (2012). Duygusal Zeka: Baron Ölçeği Uyarlaması. Yüksel Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.